

Vækst og produktivitet på tværs af Danmark

Af Jonas Dan Petersen, JDPE@kl.dk

Dato: 13. marts 2017

Sags ID: SAG-2017-01490
Dok. ID: 2327411

E-mail: JDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3143

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 15

Formålet med dette analysenotat er belyse den økonomiske vækst og produktivitet på tværs af landet i perioden 1995-2015 med nærmere fokus på perioden fra finanskrisen og frem.

Analysens hovedkonklusioner

- Den økonomiske aktivitet pr. indbygger er størst i København by og omegn, hvor der også har været den højeste vækst fra 1995 til 2015.
- Produktiviteten er størst i København by og omegn, mens Vestjylland, Sydjylland og Bornholm har haft en lige så pæn fremgang i produktiviteten de sidste tyve år.
- Disse fem landsdele ligger også højest med økonomisk vækst pr. indbygger over de tyve år – i høj grad som følge af at have klaret sig bedst fra finanskrisen og frem til nu.
- Forskelle i vækst og produktivitet afspejler delvist forskelle i erhvervsstruktur mellem landsdelene – fx har information og kommunikation givet høj vækst og produktivitet, og branchen er især repræsenteret i Københavnsområdet.
- Der er større forskelle mellem landsdelene på Sjælland end mellem de jyske landsdele – og det billede er forstærket i perioden.
- Den høje grad af økonomisk koncentration i Københavnsområdet afspejles også i et stort omfang af pendling fra resten af Sjælland.

Dato: 13. marts 2017

Sags ID: SAG-2017-01490
Dok. ID: 2327411E-mail: JDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3143Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København Swww.kl.dk
Side 2 af 15

Indhold

1	Økonomisk aktivitet og produktivitet i Danmark	3
2	Vækstforskelle på tværs af landet	4
3	Betydning af forskelle i erhvervsstruktur	7
4	Økonomiske forskydninger mellem landsdelene.....	10
5	Pendling.....	15

1 Økonomisk aktivitet og produktivitet i Danmark

Den økonomiske aktivitet varierer en del mellem landsdelene, når denne måles som BNP i forhold til antallet af indbyggere, jf. figur 1.1. Det er hovedsageligt på grund af den høje økonomiske aktivitet i Københavnsområdet, at forskellene mellem landsdelene fremstår så markante. For København by og omegn samlet ligger BNP pr. indbygger næsten 50 pct. over landsgennemsnittet. En del af den højere værdiskabelse i Københavnsområdet skabes af pendlere af fra det sjællandske opland. Delvist på grund af dette ligger det øvrige Sjælland under landsgennemsnittet. I Jylland er der ikke samme markante forskelle mellem landsdelene. Alle de jyske landsdele ligger således lavere end Københavnsområdet men højere end det øvrige Sjælland. Den største værdiskabelse i det jyske findes i Sydjylland og Vestjylland, som ligger henholdsvis på og lige under landsgennemsnittet.

Dato: 13. marts 2017

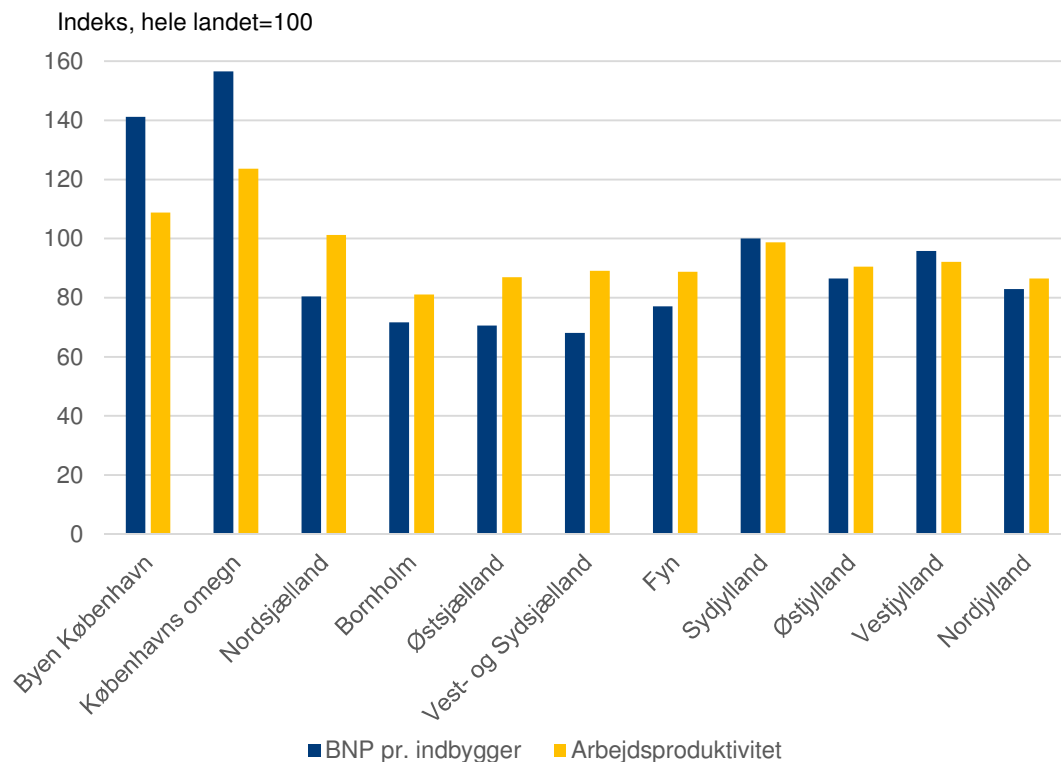
 Sags ID: SAG-2017-01490
 Dok. ID: 2327411

 E-mail: JDPE@kl.dk
 Direkte: 3370 3143

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 3 af 15

Figur 1.1: Økonomisk aktivitet og produktivitet i landsdelene, 2015

Anm.: Arbejdsproduktivitet er beregnet som bruttoværditilvækst (BVT) pr. præsteret arbejdstime. Dette er samme metode, som fx Danmarks Statistik benytter. BVT er lig BNP fratrukket produktskatter (netto).

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRHP og NRBB10 fra statistikbanken.dk)

Der er ikke lige så store forskelle mellem landsdelene, når der ses på arbejdsproduktiviteten, som er værdiskabelsen pr. præsteret arbejdstime i landsdelen. Denne er ikke påvirket af pendling, da en pendler tæller med i den landsdel, hvor personen ligger sin arbejdsindsats, og ikke hvor denne bor. Det mere udjævnede billede ses især på Sjælland, hvor København by og omegn samlet "blot" ligger 15 pct. over landsgennemsnittet. For det øvrige Sjælland er billedet modsat, at produktiviteten er højere end BNP pr. indbygger. Det mere udjævnede billede går igen i Jylland, dog i mindre grad.

Udover pendling spiller forskelle i arbejdsmarkedsdeltagelse mellem landsdelene også ind. Fx er en større andel af indbyggerne i Syddjylland og Vestjylland i beskæftigelse end de øvrige jyske landsdele, jf. figur 1.2. Derfor er forskellen i økonomisk aktivitet større, når den ses ift. antallet af indbyggere end ift. det samlede antal arbejdstimer.

Dato: 13. marts 2017

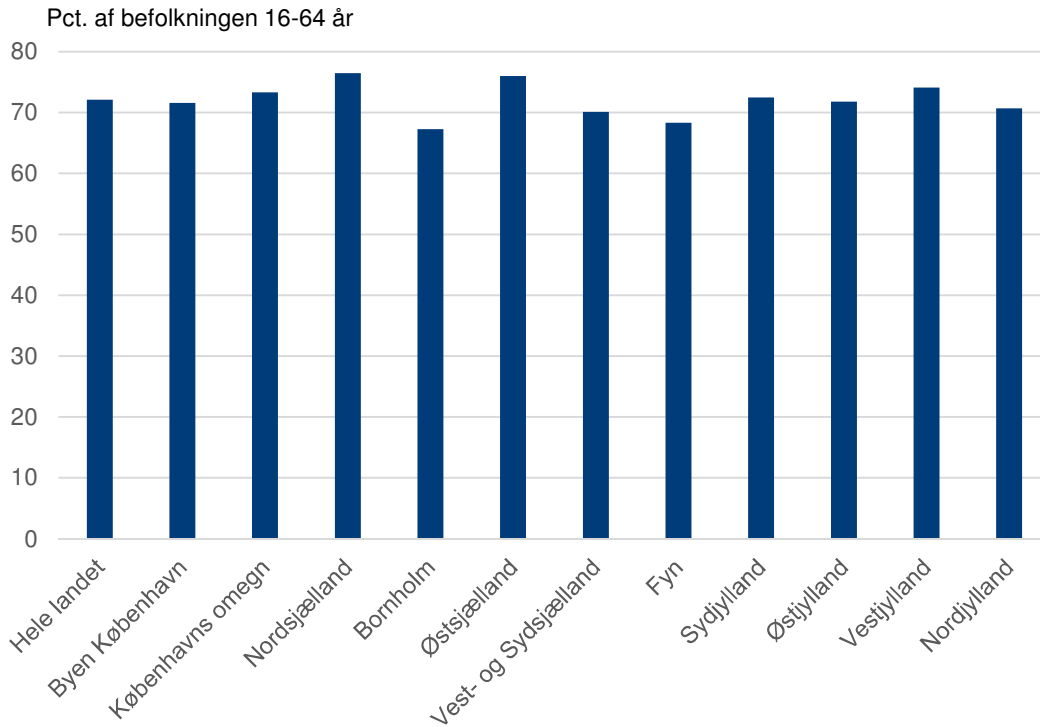
Sags ID: SAG-2017-01490
Dok. ID: 2327411

E-mail: JDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3143

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 15

Figur 1.2: Beskæftigelsesfrekvens, 16-64 årige, 2015

Kilde: Danmarks Statistik (RAS200 fra statistikbanken.dk)

Sammenhængen mellem forskelle i den økonomiske aktivitet og forskelle i beskæftigelse ses mest markant ved, at landsdelene Bornholm, Fyn og Vest- og Sydsjælland har en noget lavere andel af borgerne i beskæftigelse end resten af landet. Det er netop også disse tre landsdele, der har den laveste økonomiske aktivitet – sammen med Østsjælland. Østsjælland har sammen med Nordsjælland den højeste arbejdsmarkedsdeltagelse i Danmark, men som følge af den massive pendling fra disse to landsdele til Københavnsområdet (jf. afsnit 5), er de blandt landsdelene med lavest omfang af økonomisk aktivitet pr. indbygger.

2 Vækstforskelle på tværs af landet

De seneste tyve år er der kommet større forskelle i den økonomiske aktivitet mellem landsdelene, da væksten generelt har været højere i områder med lavere aktivitet. Det mest fremtrædende er forskellen mellem Københavnsområdet og det øvrige Danmark, jf. væksten for 1995-2015 i tabel 2.1 nedenfor. Østjylland har haft en højere BNP-vækst end landsgennemsnittet som eneste landsdel udover København by og omegn. Østjylland ligger dog under landsgennemsnittet, når der tages højde for befolkningsvæksten ved

at se på BNP pr. indbygger. Det skyldes, at Østjylland har den anden højeste befolkningsvækst, hvor kun Byen København ligger højere.

Dato: 13. marts 2017

Sags ID: SAG-2017-01490
Dok. ID: 2327411

E-mail: JDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3143

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 15

Tabel 2.1: Økonomisk vækst i landsdelene

Gennemsnitlig årlig realvækst, pct.

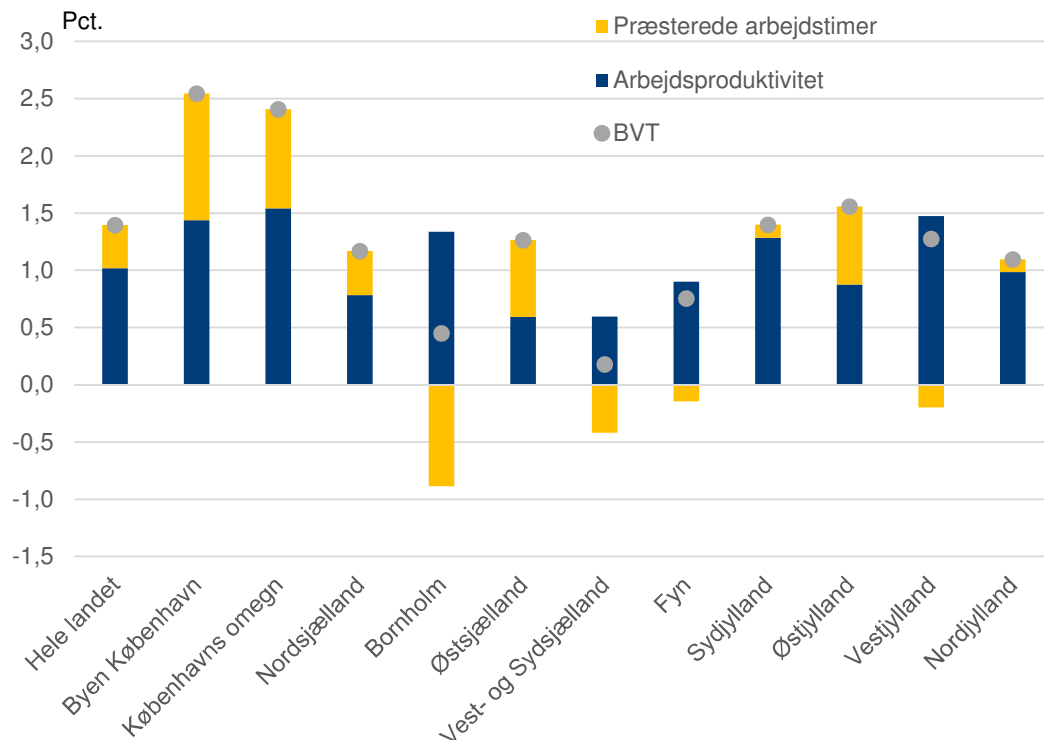
	BNP pr. indbygger		BNP	
	95-15	08-15	95-15	08-15
Byen København	1,6	0,5	2,6	2,2
Københavns omegn	2,0	0,5	2,4	1,4
Nordsjælland	0,7	-0,7	1,2	-0,4
Bornholm	1,1	1,5	0,5	0,4
Østsjælland	0,7	0,4	1,3	1,1
Vest- og Sydsjælland	0,0	-0,4	0,2	-0,5
Fyn	0,5	-0,4	0,8	-0,2
Syddjylland	1,2	0,8	1,4	0,9
Østjylland	0,9	-0,5	1,6	0,3
Vestjylland	1,1	0,2	1,3	0,2
Nordjylland	1,0	-0,4	1,1	-0,4
Hele landet	1,0	-0,1	1,4	0,4

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRHP fra statistikbanken.dk)

Når der tages højde for befolkningstilvæksten, har Østjylland også haft den laveste vækst i Jylland de sidste tyve år. Det skyldes især, at Østjylland også har haft den laveste produktivetsfremgang i det jyske, jf. figur 2.1 nedenfor, hvor væksten er opsplittet på bidrag fra hhv. produktivitet og beskæftigelse.

Figur 2.1: Vækst fordelt på produktivitet og beskæftigelse

Gennemsnitlig årlig realvækst, 1995-2015

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRBP10 og NRBB10 fra statistikbanken.dk)

Det ses af figur 2.1, at knap halvdelen af væksten i Østjylland skyldes fremgang i beskæftigelsen målt ved antal præsterede arbejdstimer. Omvendt har beskæftigelsen kun spillet en mindre rolle for væksten i de andre jyske landsdele. For Syddjylland og Vestjylland har en pæn fremgang i produktiviteten på niveau med Københavnsområdet givet dem en vækst pr. indbygger over landsgennemsnittet, jf. tabel 2.1. Tilsvarende gælder for Bornholm, der samtidig har haft den klart største tilbagegang i beskæftigelse og indbyggertal, så deres samlede vækst er under landsgennemsnittet.

Den høje vækst i København by og omegn skyldes en pæn fremgang i både produktivitet og beskæftigelse. Den større fremgang i beskæftigelsen i Københavnsområdet afspejles både i højere indbyggertal og øget pendling – for København by primært flere beskæftigede indbyggere og for København omegn primært flere pendlere. For det øvrige Sjælland og Fyn ligger væksten over de tyve år lavere end landsgennemsnittet både samlet og pr. indbygger især som følge af lav vækst i produktiviteten.

Dansk økonomi blev ramt af et kraftigt tilbageslag i 2. halvår 2008 og 1. halvår 2009 i forbindelse med finanskrisen. Dette medførte en større økonomiske tilbagegang i alle landsdele fra 2008 til 2009, jf. tabel 2.2 – bortset fra i Østsjælland¹. Vest- og Sydsjælland står frem som den landsdel, der blev hårdest ramt med en nedgang på over 10 pct. Blandt de øvrige landsdele var tilbagegangen mere jævnt fordelt. Siden krisen har der været en afdæmpet vækst i økonomien, så BNP pr. indbygger stadig er under niveauet før krisen. Samtidig har denne afdæmpede vækst været mere spredt end under selve krisen. Nogle landsdele er nu over niveauet før krisen, mens andre stadig ligger under. I tabel 2.2 er vist den samlede vækst, så udviklingen i de enkelte perioder siden krisen kan sættes op mod hinanden. Tabel 2.1 viser den gennemsnitlige vækst, hvor perioden fra finanskrisen 2008-2015 så kan sammenlignes med væksten for den længere periode 1995-2015.

Tabel 2.2: Økonomisk vækst fra finanskrisen og frem

Realvækst i BNP pr. indbygger, pct.

	08-15	08-09	09-15	12-15
Byen København	3,3	-4,2	7,8	3,6
Københavns omegn	3,9	-6,1	10,7	4,1
Nordsjælland	-5,1	-5,4	0,4	1,9
Bornholm	10,7	-2,7	13,7	7,3
Østsjælland	3,1	2,2	0,9	1,3
Vest- og Sydsjælland	-2,6	-10,3	8,6	1,8
Fyn	-2,6	-4,4	1,9	3,5
Syddjylland	5,5	-5,5	11,6	5,8
Østjylland	-3,3	-4,0	0,7	1,4
Vestjylland	1,2	-6,8	8,6	7,9
Nordjylland	-3,1	-5,5	2,6	1,4
Hele landet	-0,6	-5,3	5,0	2,7

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRHP fra statistikbanken.dk)

¹ Østsjælland havde en fremgang i BNP fra 2008 til 2009, som dog kun skyldtes en midlertidig effekt og ikke en generel gunstig udvikling under krisen. Dette skyldtes, at BNP i Østsjælland var faldet til et lavt niveau i 2008 som følge af en usædvanlig udvikling indenfor handel & transport, hvor virksomhedernes forbrug i produktionen steg med 30 pct. i 2008 og faldt tilsvarende i 2009. Værdiskabelsen målt ved BNP er lig med produktionen fratrukket forbrug i produktionen.

Dato: 13. marts 2017

Sags ID: SAG-2017-01490
Dok. ID: 2327411

E-mail: JDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3143

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 15

København by og omegn, Bornholm, Syddjylland, Vestjylland og Østsjælland har et BNP pr. indbygger over niveauet før finanskrisen. Dette skyldes især en pæn vækst i produktiviteten i disse landsdele, jf. figur 2.2. For Bornholms vedkommende skal det også ses i sammenhæng med det faldende befolkningsstal, mens det for Østsjælland skyldes det usædvanlige forløb i årene omkring finanskrisen. Vest- og Syddjylland har også haft pæn fremgang og produktivitetsvækst efter krisen. Da de blev hårdt ramt ved finanskrisen, er deres BNP pr. indbygger dog mindre end i 2008. Vest- og Syddjylland har også haft den største samlede tilbagegang i beskæftigelsen siden 2008 og er derfor også længst bagefter niveauet før finanskrisen mht. den samlede økonomiske aktivitet.

Dato: 13. marts 2017

 Sags ID: SAG-2017-01490
 Dok. ID: 2327411

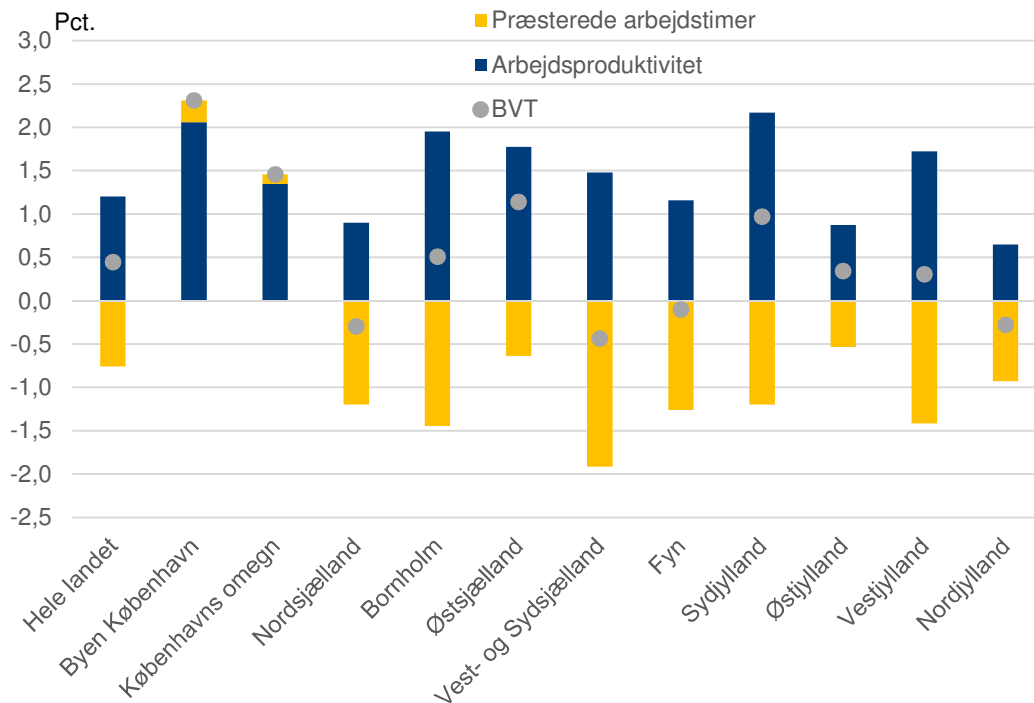
 E-mail: JDPE@kl.dk
 Direkte: 3370 3143

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 7 af 15

Figur 2.2: Vækst fordelt på produktivitet og beskæftigelse

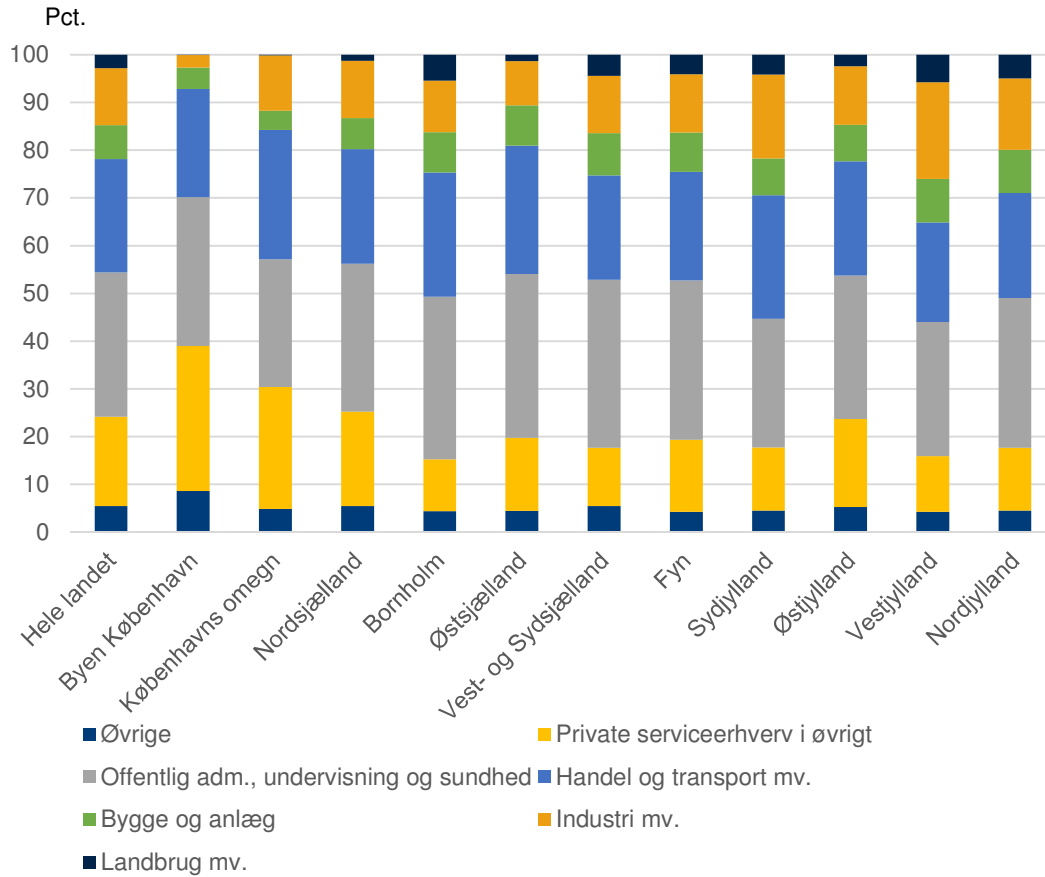
Gennemsnitlig årlig realvækst, 2008-2015

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRBP10 og NRBB10 fra statistikbanken.dk)

3 Betydning af forskelle i erhvervsstruktur

Forskelle i produktivitet mellem landsdele kan delvist forklares med forskelle i erhvervs sammensætningen, da produktiviteten varierer mellem forskellige brancher. Det gælder både for produktivitetens niveau og vækst. Erhvervsstrukturen er overordnet set ret homogen i Danmark, især udenfor Københavnsområdet. I København fylder især private serviceerhverv som information & kommunikation, finans & forsikring og erhvervs service noget mere end i resten af landet, mens især landbrug og industri fylder mindre, jf. figur 3.1 nedenfor. Går man et lag dybere, er der dog også visse yderligere forskelle blandt de øvrige landsdele.

Figur 3.1: Beskæftigelsen fordelt på brancher, 2015

Dato: 13. marts 2017

 Sags ID: SAG-2017-01490
 Dok. ID: 2327411

 E-mail: JDPE@kl.dk
 Direkte: 3370 3143

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 8 af 15

Anm.: Figuren er baseret på præsterede arbejdstimer. Private serviceerhverv i øvrigt består primært af erhvervsservice, information & kommunikation og finans & forsikring.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRBB10 fra statistikbanken.dk)

Forskelle i arbejdsproduktivitet mellem landsdelene kan opsplittes i bidrag fra hhv. forskelle i branchesammensætning og forskelle i branchernes produktivitet. Bidraget fra branchesammensætning beregnes ved at anvende landsdelenes fordeling af beskæftigelsen på brancher sammen med den branchevise produktivitet på landsplan. Omvendt beregnes bidraget fra brancheproduktivitet ved at bruge landsdelenes brancheproduktivitet sammen med fordelingen af beskæftigelse for hele landet. Det ses at, begge bidrag medvirker til den højere produktivitet i Københavnsområdet, mens de begge også bidrager til den lavere produktivitet for næsten alle andre landsdele, jf. figur 3.2 nedenfor.

Erhvervssammensætning kan generelt forklare omtrent 1/3 af forskellene i produktivitet mellem landsdelene. Bidraget herfra til den højere produktivitet i Københavnsområdet skyldes især en større andel af højproduktive brancher som finans & forsikring og information & kommunikation – samt en mindre andel af brancher med lavere produktivitet som landbrug og bygge & anlæg. Forskelle i branchernes produktivitet betyder dog noget mere og bidrager ca. 2/3. Her har en generel højere produktivitet i de private serviceerhverv især

betydning for den højere produktivitet i Københavnsområdet – og for Københavns omegn spiller en markant højere produktivitet i industrien også ind.

Dato: 13. marts 2017

Sags ID: SAG-2017-01490
Dok. ID: 2327411

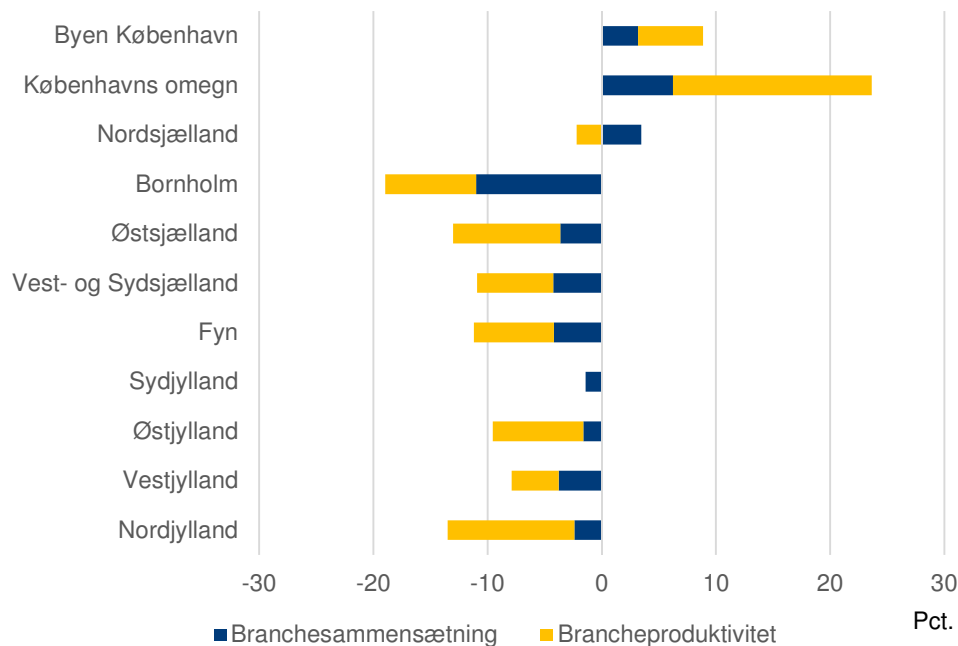
Figur 3.2: Forskelle i produktivitet ift. landsgennemsnit, 2015

Opdelt på forskelle i sammensætningen af og produktiviteten i brancherne

E-mail: JDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3143

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 9 af 15

Anm.: Branchesammensætningen er baseret på præsterede arbejdstimer.

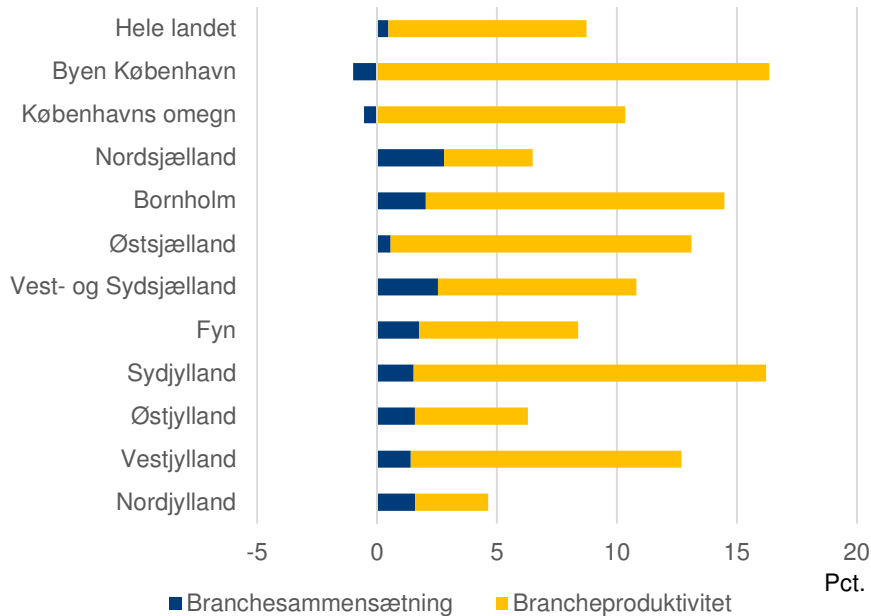
Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRBP10 og NRBB10 fra statistikbanken.dk)

Produktiviteten i Nordsjælland og Syddjælland er nogenlunde godt med og ligger omkring landsgennemsnittet, jf. figur 3.2. At de ikke er så langt bagefter Københavnsområdet som de øvrige landsdele skyldes især en generelt bedre produktivitet i brancherne. Det gælder især for brancher som industri og handel & transport mv.

Væksten i arbejdsproduktiviteten kan også opsplittes i bidrag fra hhv. ændring i branchesammensætning og vækst i branchernes produktivitet. De to bidrag opgøres ved at beregne produktivitetsvæksten givet, at kun en af størrelserne får lov til at ændre sig i den betragtede periode. Det ses af resultaterne i figur 3.3 nedenfor, at for perioden 2008 til 2015 kan ændringer i branchesammensætning forklare omtrent 1/7 af produktivitetsvæksten i landsdelene. For hele landet kan kun 1/20 af produktivitetsvæksten forklare ud fra ændret branchesammensætning. Dog findes der ikke den sammenhæng, at landsdele med en samlet større produktivitetsvækst også har et positivt bidrag fra, at branchesammensætningen er ændret over mod en større andel af de mere produktive brancher. Tværtimod ses det modsatte billede, hvor fx København by har det største negative bidrag fra branchesammensætningen på trods af den største samlede produktivitetsvækst. Omvendt har Nordsjælland på den ene side det højeste positive bidrag fra branchesammensætning men den tredje laveste samlede produktivitetsvækst.

Figur 3.3: Forskelle i produktivitetsvækst, 2008-2015

Opdelt på ændringer i sammensætningen af og produktiviteten i brancherne

Anm.: Branchesammensætningen er baseret på præsterede arbejdstimer.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRBP10 og NRBB10 fra statistikbanken.dk)

Den generelt mindre betydning af branchesammensætningen på produktivitetsvæksten kan delvist skyldes, at ovenstående beregninger er foretaget med en opdeling på kun 13-brancher. Der er fx underbrancher som adskiller sig markant indenfor industri og handel & transport, hvor hhv. medicinalindustri og skibsfart ligger kraftigt over branchens samlede produktivitet. Det var som nævnt 1/20 af produktivitetsvæksten i hele landet, der kunne forklares med ændret branchesammensætning. Den forklaringsgrad forøges til 2/10 eller 3/20, hvis beregningerne foretages med hhv. 38 eller 68 brancher.

4 Økonomiske forskydninger mellem landsdelene

Forskellene i vækst på tværs af landsdelene har medført, at fordelingen af den samlede økonomiske aktivitet har ændret sig de seneste tyve år, jf. tabel 4.1 nedenfor. Københavnsområdet har mærkbart forøget sin andel af økonomien, mens en omtrent uændret andel af værdiskabelsen er placeret i Østjylland, Østsjælland, Nordsjælland og Bornholm. Nordjylland, Fyn og Vest- og Sydsjælland har haft den største tilbagegang i deres andel af økonomien. Dette hænger sammen med, at disse tre landsdele ligger i den lave ende mht. udviklingen i både befolkning og produktivitet.

Hvordan fordelingen af den samlede økonomiske aktivitet har udviklet sig hænger også sammen med erhvervsstrukturen. Information & kommunikation har fx bidraget med over 1/4 af den samlede vækst i økonomien de sidste tyve år og knap halvdelen siden 2008, selvom det er en mindre branche, jf. tabel 4.2 nedenfor. I 1995 udgjorde branchen næsten tre gange så stor en andel af økonomien i Københavnsområdet end i resten af landet. Derudover

Dato: 13. marts 2017

 Sags ID: SAG-2017-01490
 Dok. ID: 2327411

 E-mail: JDPE@kl.dk
 Direkte: 3370 3143

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 10 af 15

er branchen også vokset mest i Københavnsområdet, så den i 2015 udgør en næsten fire gange så stor andel. Finans & forsikring har også bidraget pænt til den samlede fremgang i økonomien og er stærkt repræsenteret i Københavnsområdet, hvor den udgjorde hhv. 2½ og 3 gange så meget som i resten af landet i 1995 og 2015.

Dato: 13. marts 2017

Sags ID: SAG-2017-01490
Dok. ID: 2327411

E-mail: JDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3143

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 11 af 15

Tabel 4.1: Fordeling af økonomisk aktivitet på landsdele

Andel af BNP, pct.

	1995	2015	Ændring
Byen København	16,1	18,9	2,7
Københavns omegn	12,7	15,0	2,3
Nordsjælland	6,6	6,6	-0,1
Bornholm	0,6	0,5	-0,1
Østsjælland	3,1	3,1	0,0
Vest- og Sydsjælland	8,6	7,1	-1,6
Fyn	7,9	6,8	-1,1
Syddjylland	13,5	12,9	-0,6
Østjylland	13,3	13,3	0,0
Vestjylland	7,9	7,3	-0,6
Nordjylland	9,6	8,7	-1,0

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRHP fra statistikbanken.dk)

Tabel 4.2: Branchernes bidrag til væksten i Danmark

Bidrag til væksten i BVT, procentpoint

	1995-2015	2008-2015
Landbrug, skovbrug og fiskeri	0,8	0,6
Råstofindvinding	-2,6	-2,0
Industri	3,8	1,1
Forsyningsvirksomhed	-0,4	-0,2
Bygge og anlæg	1,1	-0,4
Handel og transport mv.	7,6	0,7
Information og kommunikation	8,2	1,5
Finansiering og forsikring	3,6	-1,1
Ejendomshandel og udlej. af erhv.ejendom	0,3	0,2
Boliger	0,5	0,4
Erhvervsservice	3,4	0,9
Offentlig adm., undervisning og sundhed	5,7	1,4
Kultur, fritid og anden service	0,1	0,0
Samlet BVT-vækst	32,0	3,1

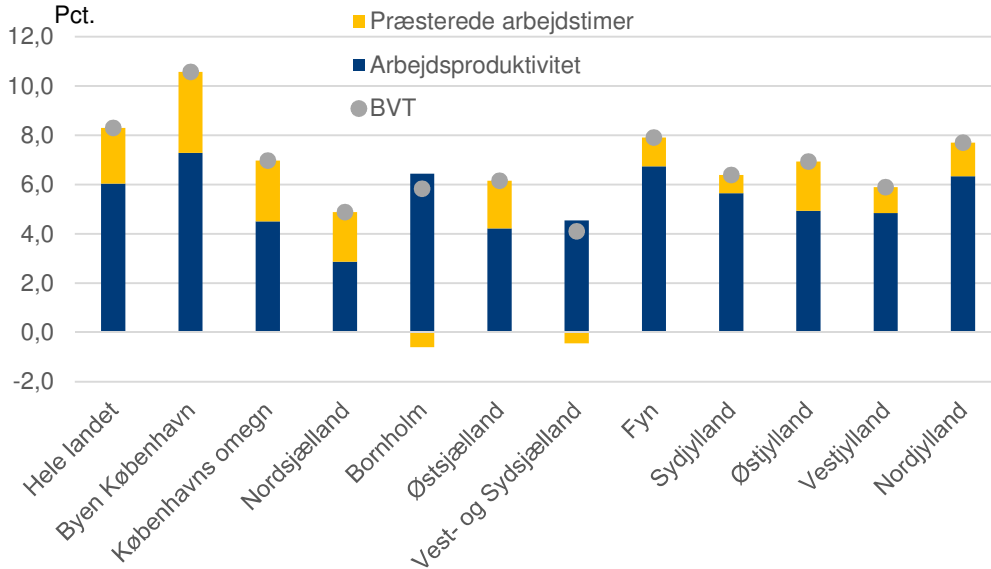
Anm.: Det store negative bidrag fra råstofindvinding er ikke med i landsdelene, da det relaterer sig til den faldende indvinding i Nordsøen og derfor er placeret i gruppen 'Uden for regioner'.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRBP10 fra statistikbanken.dk)

Det er forskelligt, hvordan væksten for de mest betydende brancher jf. tabel 4.2 er fordelt mellem landsdele og mellem fremgang i produktivitet eller beskæftigelse. Information & kommunikation, der bidrog mest til væksten de sidste tyve år, ses at være vokset mest i København by, jf. figur 4.1. Det skyldtes en kombination af den største fremgang for både produktivitet og beskæftigelse i branchen. Fyn, Bornholm og Nordjylland havde en produktivitetfremgang i branchen tæt på den Københavnske, men pga. af tilbagegang eller lav vækst i beskæftigelsen havde de ikke samme kraftige vækst i branchen som København by.

Figur 2.1: Vækst i information og kommunikation

Gennemsnitlig årlig realvækst, 1995-2015

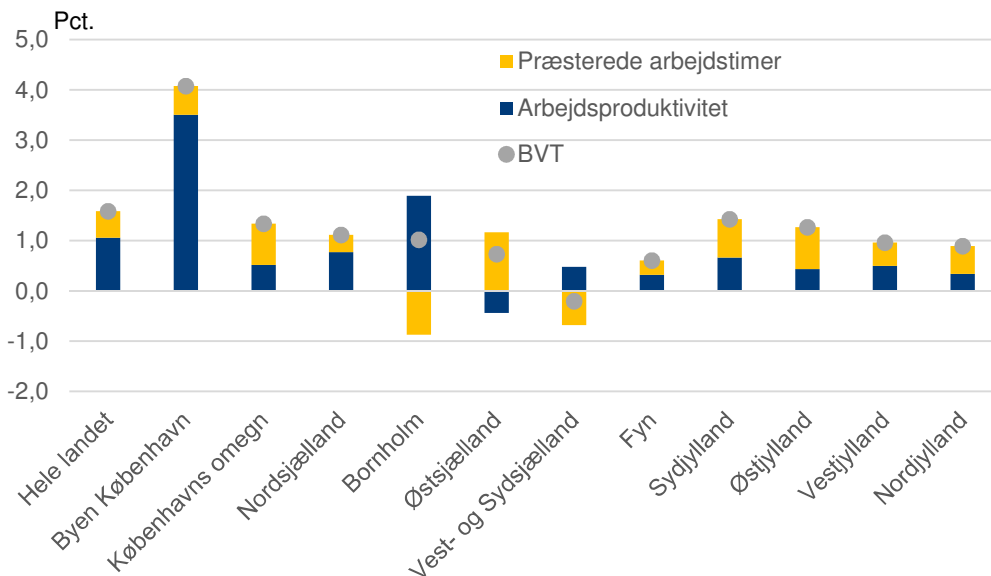

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRBP10 og NRBB10 fra statistikbanken.dk)

Branchen for handel & transport mv. bidrog næstmest til væksten de seneste tyve år, jf. tabel 4.2. Her var produktivitetsvæksten meget kraftigere i København by end resten af landet, jf. figur 2.2. Dette må skyldes, at skibsfart og luftfart primært er hjemmehørende i København by. Disse to brancher havde en gennemsnitlig årlig produktivitetsvækst på hhv. 7 og 13 pct. i perioden og bidrog dermed mest til produktivitetsvæksten. De øvrige transporterehverv oplevede derimod tilbagegang i produktiviteten, mens der indenfor handel kun var en mindre stigning i produktiviteten.

Figur 2.2: Vækst i handel og transport mv.

Gennemsnitlig årlig realvækst, 1995-2015

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRBP10 og NRBB10 fra statistikbanken.dk)

Dato: 13. marts 2017

 Sags ID: SAG-2017-01490
 Dok. ID: 2327411

 E-mail: JDPE@kl.dk
 Direkte: 3370 3143

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 12 af 15

For industrien var der i alle landsdele tilbagegang i beskæftigelsen og fremgang i produktiviteten fra 1995 til 2015, jf. figur 2.3. Industrien bidrog pænt til væksten i Københavns omegn, Nordsjælland, Vestjylland og Syddjylland. Disse fire landsdele havde en vækst over landsgennemsnittet pga. en høj vækst i produktiviteten. Den højeste produktivitetsvækst var indenfor medicinalindustri, som også var den eneste del af industrien med fremgang i beskæftigelsen.

Dato: 13. marts 2017

 Sags ID: SAG-2017-01490
 Dok. ID: 2327411

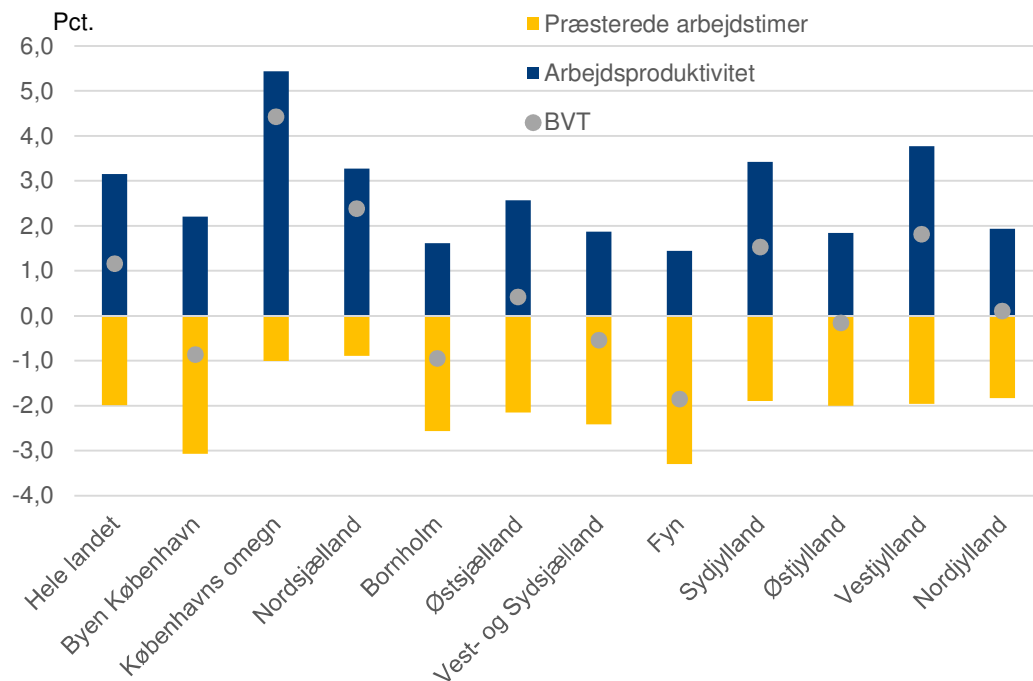
 E-mail: JDPE@kl.dk
 Direkte: 3370 3143

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 13 af 15

Figur 2.3: Vækst i industri

Gennemsnitlig årlig realvækst, 1995-2015

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRBP10 og NRBB10 fra statistikbanken.dk)

For erhvervsservice findes det modsatte billede af industrien, jf. figur 2.4 nedenfor. Her faldt produktiviteten i alle landsdele, mens der var fremgang i beskæftigelsen. Branchen var samlet set i fremgang i alle landsdele, da stigningen i beskæftigelsen var større end faldet i produktiviteten. Tilbagegangen i produktiviteten var bredt funderet indenfor erhvervsservice med nedgang for både rådgivningsvirksomhed, rejsebureauer, rengøring og de erhvervsmæssige dele af forskning og udvikling.

Bortset fra enkeltområder som skibs- og luftfart, finansiel virksomhed og information & kommunikation er der generelt en svag eller faldende tendens for produktiviteten i private serviceerhverv. Det kan bl.a. skyldes forskellen på internationalt konkurrenceudsatte servicebrancher og hjemmemarkedsorienterede servicebrancher. Produktivitetskommissionen konkluderede tilsvarende, at problemerne med produktivitetsvækst i den danske økonomi især hidrører fra private serviceerhverv rettet mod hjemmemarkedet pga. manglende indenlandsk konkurrence. Når erhvervsstrukturen ændres med mindre beskæftigelse indenfor industrien og større beskæftigelse i de mindre produktivitetsskabende serviceerhverv, bidrager det til en lavere produktivitetsvækst generelt i økonomien. Derudover bidrager det til en større forskel i

udviklingen på tværs af landsdele, når den mest produktive del af servicebrancherne i stort omfang placeres i Københavnsområdet, som dermed ikke rammes på produktiviteten af den mindre andel industriarbejdspladser. I andre dele af landet påvirker tilbagegangen i industrien kraftigere, når arbejdspladserne bliver erstattet af mindre produktive serviceerhverv, der giver mindre vækst og mindre fremgang i velstanden.

Dato: 13. marts 2017

 Sags ID: SAG-2017-01490
 Dok. ID: 2327411

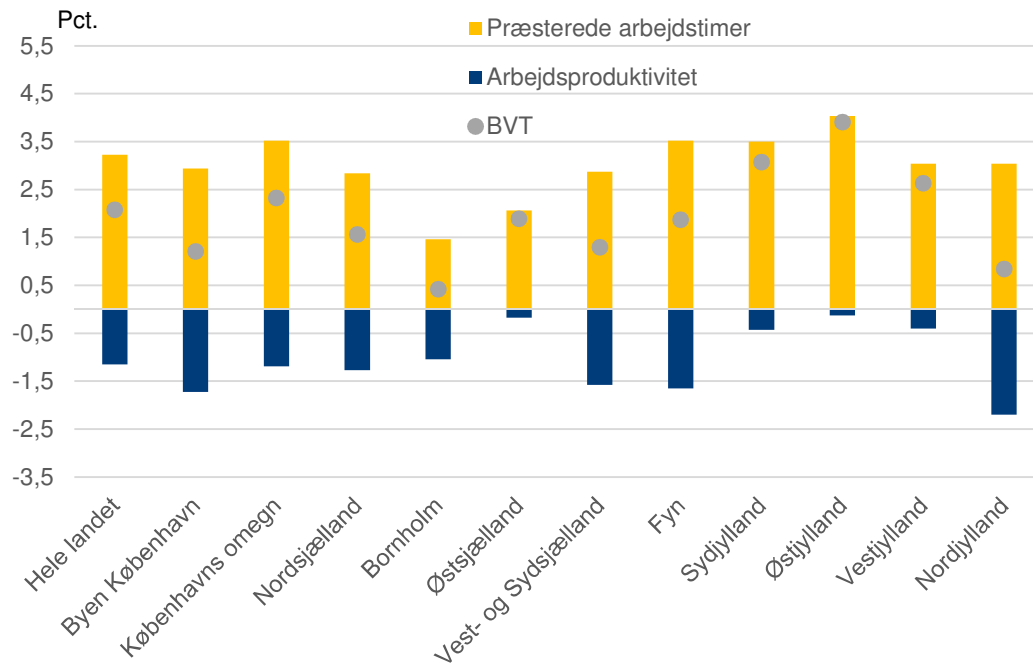
 E-mail: JDPE@kl.dk
 Direkte: 3370 3143

 Weidekampsgade 10
 Postboks 3370
 2300 København S

 www.kl.dk
 Side 14 af 15

Figur 2.4: Vækst i erhvervsservice

Gennemsnitlig årlig realvækst, 1995-2015

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (NRBP10 og NRBB10 fra statistikbanken.dk)

5 Pendling

Den største grad af nettoindpendling sker til kommuner i Københavns omegn og til Billund kommune, jf. figur 5.1. Derudover ses der generelt at være indpendling til kommuner med større byer. De største forskelle mht. pendling er ligesom med den økonomiske aktivitet på Sjælland. Der er generelt et stort omfang af indpendling i Københavnsområdet og et stort omfang af udpendling i det øvrige Sjælland.

Dato: 13. marts 2017

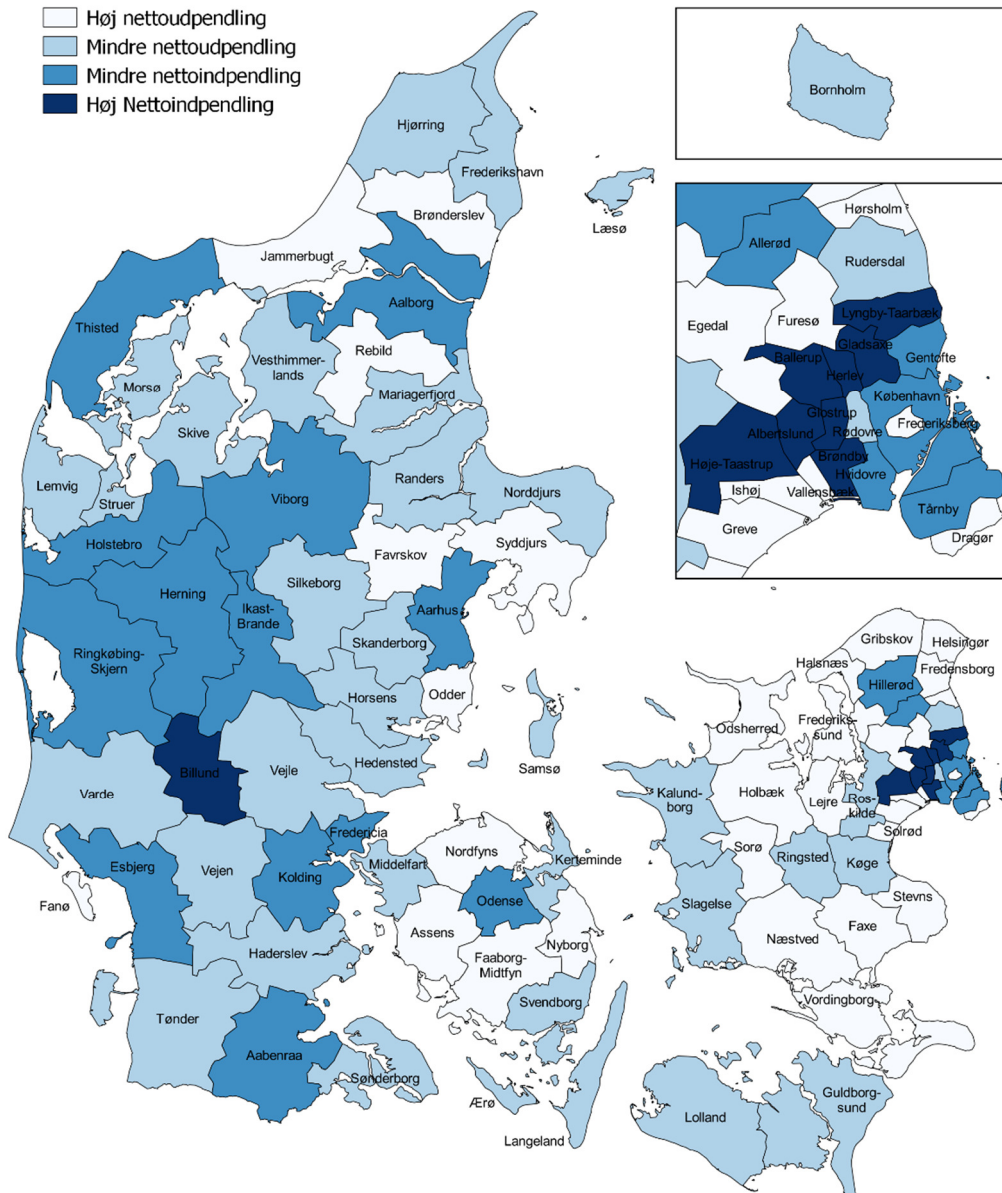
Sags ID: SAG-2017-01490
Dok. ID: 2327411

E-mail: JDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3143

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 15 af 15

Figur 5.1: Graden af ind- og udpending, 2015

Anm.: Høj nettoudpendling er defineret ved mindst 20 pct. flere beskæftigede borgere end arbejdspladser i kommunen. Mindre nettoudpendling er defineret som mellem 0 og 20 pct. flere beskæftigede end arbejdspladser. Høj eller mindre nettoindpendling er omvendt defineret som hhv. mindst 20 pct. eller mellem 0 og 20 pct. flere arbejdspladser end beskæftigede borgere.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger (PEND101 fra statistikbanken.dk)